

فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری
دوره ۱۳ / شماره ۳ (پیاپی ۵۱) / پاییز ۱۴۰۳
صفحه ۷۹ تا ۹۵

نقش مدیریت ریسک سازمانی در ریسک پولشویی سازمان‌ها

سعید امیری

دانش آموخته دکتری حسابداری، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران
Ameeri90@yahoo.com

رسول عبدی

استادیار گروه حسابداری، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران. (نویسنده مسئول)
abdi_rasool@yahoo.com

عسگر پاک مرام

دانشیار گروه حسابداری، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران
pakmaram@gmail.com

یعقوب اقدم مزرعه

استادیار گروه حسابداری، واحد صوفیان، دانشگاه آزاد اسلامی، صوفیان، ایران
aghdam.acc@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۹/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۰/۱۰

چکیده

پول شویی یک فعالیت غیرقانونی است که در طی آن درآمد و عایدات ناشی از اعمال خلاف وارد اقتصاد جهانی شده و مشروعیت قانونی می‌یابد. اثرات پدیده پول شویی بر اقتصاد را می‌توان با طرح برنامه‌ها و راهکارهایی کمرنگ تر نمود. این پدیده در بلندمدت آسیب جدی بر اقتصاد یک کشور وارد می‌کند و وجود پول شویی در اقتصاد یک کشور نشان دهنده ضعف ساختاری در اقتصاد آن کشور است. از این رو، هدف پژوهش حاضر به پیش‌بینی روابط علی میان سازه‌های مدیریت ریسک سازمانی (محیط کنترلی، ارزیابی ریسک، فعالیت‌های کنترلی، اطلاعات و ارتباطات و نظارت) و ریسک پولشویی سازمان‌ها است. جامعه آماری این پژوهش شامل مدیران شرکت‌ها، حسابرسان و اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها (صاحب‌نظر در حوزه بازار سرمایه، بانکداری و حسابرسی) بوده و جهت گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه استاندارد استفاده شده است. پس از انجام آزمون‌های پایایی و روایی داده‌های نمونه، تحلیل‌های مربوط بر اساس رویکرد مدلسازی معادلات ساختاری^۱ صورت گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که ریسک پولشویی سازمان‌ها تحت تأثیر سازه‌های مدیریت ریسک سازمانی (محیط کنترلی و اطلاعات و ارتباطات) قرار می‌گیرد.

واژه‌های کلیدی: مدیریت ریسک سازمانی، ریسک پولشویی، بازار پول، بازار سرمایه.

^۱. Structural Equation Modeling

۱- مقدمه

رشد، توسعه، صنعتی شدن و بهره‌برداری از تکنیک در حیات اجتماعی محتاج تلقی خاصی از زندگی کردن است. چه در غرب و چه در آسیا، این وجه مشترک است. فرهنگ ایرانی لایه‌های رنگارنگ، متعدد و در عین حال، ظاهر و باطن‌های فراوان دارد. عناصر ظاهری فرهنگ حکایت از ادب، تعارف، ادبیات، خوش سخن گفتن، شعر خواندن، موعظه کردن و آراستگی است. کیفیت این وجوه بعضاً در سطح جهانی کم نظیر هستند. اما باطن فرهنگ ایرانی و کوچه‌های پیچیده و تو در توی رفتار ایرانی عواملی هستند نامحسوس که مانع از کار اساسی، دراز مدت و استراتژیک در سامان دادن امور زندگی می‌شود. نتیجه این فرهنگ، ذره ذره شدن جامعه و بی‌اعتمادی فراگیر است که مانع شکل‌گیری یک نظام اجتماعی منسجم و معنی‌دار برای رشد و توسعه می‌شود (سریع‌القلم، ۱۳۸۲). نظریه پردازان مدرنیستی بر این باور هستند که جوامع سرمایه‌داری صنعتی تنها در زمینه‌ای از تجانس فرهنگی می‌توانستند مستقر شوند. مدرنیسم با تغییراتی که بوجود آورد موجب ائتلاف نخبگان اقتصادی، سیاسی و فرهنگی و نیز بسیج فزاینده بخش‌های وسیعی از جمعیت حول نمادهای ملی شد (گیل^۱ و همکاران، ۲۰۰۳).

در هر اقتصادی سیاست‌گذاری‌های مناسب، نیازمند دسترسی به اطلاعات دقیق در مورد عملکرد عمومی اقتصاد کشور است. اما به دلایل مختلف از جمله پنهان بودن بخشی از فعالیت‌های اقتصادی، دسترسی به این اطلاعات امکان‌پذیر نیست. از آنجایی که فرآیند تطهیر و پاکسازی عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه و غیرقانونی و جایگذاری آنها در مجاری قانونی (پولشویی)، نیز یکی از فعالیت‌های زیرزمینی به شمار می‌رود و رشد آن منجر به اختلالات زیادی در سیستم اقتصادی می‌شود؛ بنابراین یکی از دغدغه‌های سیاست‌گذاران در این زمینه دسترسی به برآوردی واقع‌بینانه از حجم این فعالیت‌ها است تا از طریق سیاست‌گذاری مناسب از دستیابی مجرمان به عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه جلوگیری شود. پولشویی از جمله فعالیت‌های ناسالم اقتصادی است که خود زاینده و در عین حال تکمیل شده فعالیت‌های مجرمانه دیگر به حساب می‌آید. چنین فعالیتی نه تنها اقتصاد کشورها، بلکه روابط اجتماعی و سیاسی آنها را نیز تحت تاثیر منفی و زیانبار خود قرار می‌دهد. به همین علت، بررسی اثرات منفی و نحوه مبارزه با آن ر دستور کار سیاست‌گذاران اقتصادی و مورد توجه دستگاه قضایی کشورها قرار گرفته است. پدیده پولشویی را می‌توان حلقه‌ای از جریان منفی جامعه دانست که تحت تاثیر عوامل مختلف نابهنجار قرار داشته و کل ساختار اقتصاد بخصوص فرآیند مالی و پولی را مورد هجوم قرار داده است. از مجموعه نقطه‌نظراتی که در تبیین موضوع پژوهش بیان شد، این نکته آشکار می‌شود که تفاوت‌های معنی‌داری در میان کشورهای موفق، نیمه موفق و ناموفق به لحاظ ساختاری و از منظر الگوهای رشد، توسعه و کارایی سیستم‌های اقتصادی و از همه مهمتر الگوهای رفتاری (فرهنگی) وجود دارد.

مدیریت ریسک سازمان امکان مدیریت اثربخش شرایط عدم اطمینان را فراهم می‌کند و ظرفیت سازمان برای حل ارزش را افزایش می‌دهد. ارزش سازمان زمانی بیشینه خواهد شد که مدیریت مجموعه‌ای از راهبردها را با توجه به سطوح ریسک، به منظور رشد و دستیابی به اهداف سازمان، با تخصیص کارآ و اثربخش منابع تدوین کرده

^۱ Gill

و گام های عملی برای اجرایی شدن آنها را به خوبی راهبری کند (فریگو و آندرسون^۱، ۲۰۱۹). از سویی تمامی سازمان ها فارغ از نوع و اندازه همواره با عوامل تأثیرگذار داخلی و خارجی روبرو هستند که میزان و زمان رسیدن سازمان به اهدافش را غیر قطعی می کند. تأثیر این عدم قطعیت بر اهداف سازمان را ریسک می نامند. ریسک در تمامی فعالیت ها و فرآیندهای یک سازمان وجود داشته و سازمان ها آن را با شناسایی، تحلیل و سنجش و سپس تصمیم گیری در رابطه با برخورد/ عدم برخورد با آن مدیریت می کنند. از دیدگاه نظری هر فعالیت اقتصادی همراه با درجه ای از ریسک است. ریسک را نمی توان به طور کامل حذف کرد؛ بنابراین نگرش علمی به مسئله ریسک چیزی جز مدیریت آن نیست. (بیسلی و فریگو^۲، ۲۰۱۹).

با توجه به توضیحات فوق در خصوص اهمیت مدیریت ریسک واحد تجاری و دلایل استقرار این سیستم در واحدهای تجاری و همچنین از آنجاییکه نتیجه هر فعالیت و تصمیم اخذ شده در راستای دستیابی به اهداف شرکت نهایتاً به نوعی بر ریسک پولشویی اثر می گذارد، به نظر می رسد بررسی این موضوع که آیا مدیریت ریسک واحدهای تجاری می تواند بر ریسک پول شویی اثرگذار باشد یا خیر، حائز اهمیت می باشد. با توجه به مشکلات به وجود آمده در زمینه ریسک پولشویی، مسئله این پژوهش چگونگی درک میزان ریسک پولشویی در قبال مدیریت ریسک سازمانی است. همچنین، با توجه به مطالعات انجام شده در ایران در زمینه پیش بینی ریسک پولشویی مبتنی بر مدیریت ریسک سازمانی، پژوهش حاضر مؤلفه هایی را مورد آزمون قرار داده که در تحقیقات قبلی آزمون نشده است. از این رو، این پژوهش در پی پاسخ به این سؤال است که مدیریت ریسک سازمانی چه تاثیری بر ریسک پولشویی دارد؟ به منظور پاسخ به این سؤال، پیش بینی روابط علی ریسک پولشویی مبتنی بر عوامل مدیریت ریسک سازمانی مطالعه می شود. در حقیقت مطالعه حاضر مفهوم جدیدی از ریسک پولشویی را معرفی می کند. از این رو، انتظار می رود نتایج پژوهش حاضر بتواند به مدیران، تحلیل گران مالی، سرمایه گذاران و سایر ذی نفعان در درک بهتر ریسک پولشویی در قبال عوامل مدیریت ریسک سازمانی، کمک کرده و آن ها را در اتخاذ تصمیم های صحیح مالی و سرمایه گذاری کمک نماید. این پژوهش با طرح مبانی نظری و پیشینه پژوهش های مرتبط با موضوع و همچنین تبیین روش پژوهش و فرضیه های برگرفته از مسئله و مبانی نظری پژوهش ادامه یافته و سپس به تشریح نتایج آزمون فرضیه ها پرداخته است؛ و در نهایت نتیجه گیری و پیشنهادها بیان می گردد.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۲-۱- مدیریت ریسک

مدیریت اثربخش ریسک، فرایندی است که هیأت مدیره، مدیریت و سایر کارکنان یک واحد اقتصادی انجام می دهند. هدف از مدیریت اثربخش ریسک، مدیریت ناطمینانی است و شامل فعالیت های شناسایی، ارزیابی، پایش و کاهش تأثیر ریسک ها بر یک کسب و کار می شود. یک برنامه مدیریت اثربخش ریسک صحیح با استراتژی های مدیریت اثربخش ریسک مناسب، مشکلات هزینه بر و استرس زا را می تواند به حداقل برساند و ادعای خسارت و

1. Frigo & Anderson
2. Beasley & Mark

حق بیمه را کاهش دهد. با توجه به سیستم اقتصادی و تغییرات مداوم در عوامل محیطی، موضوع مدیریت اثربخش ریسک در نحوه اداره سازمان های مالی و خدماتی، اهمیتی ویژه دارد (عسگرزاد نوری و امکانی، ۱۳۹۶). ریسک می‌تواند برای افراد مختلف معانی متفاوتی داشته باشد. این کلمه، مواردی همچون شانس، عدم قطعیت، تهدید، خطر و زیان را به ذهن متبادر می‌سازد. این دلالت‌های ذهنی، شامل احتمال از بین رفتن، آسیب یا سایر وقایع و رخدادهای منفی هستند هدف از مدیریت ریسک، محدود کردن آن بوده است. به همین دلیل، مدل‌های ریسک طراحی شدند تا زیان‌های قابل انتظار، زیان‌های غیر منتظره، و سناریوهای بدترین حالات ممکن را کمی نموده و مشخص کنند. با این وجود، در یک چهارچوب کسب و کار، ریسک علاوه بر معایب، مزایایی هم به همراه خواهد داشت. بدون ریسک، هیچ فرصتی برای بازده وجود نخواهد داشت. ریسک متغیری است که می‌تواند منجر به انحراف از یک خروجی مورد انتظار شده و در نتیجه می‌تواند دستیابی به اهداف تجاری و عملکرد کلی سازمان را تحت تاثیر خود قرار دهد (کمبیل^۱، ۲۰۱۹).

۲-۲- مدیریت ریسک سازمانی

امروزه کتاب راهنمای پیکره دانش مدیریت پروژه^۲ یکی از معتبرترین مراجع موجود در زمینه مدیریت پروژه محسوب می‌شود. رویکرد فرآیندگرا و دسته بندی مناسب موضوعات در حوزه های نه گانه دانشی، این استاندارد را به شدت مورد توجه اهالی فن قرار داده است. یکی از این حوزه های دانشی، مدیریت ریسک است (لند^۳، ۲۰۱۷). چارچوب مدیریت ریسک ساختار، نحوه های عمل جاری، و تصویری مفهومی از آن چه مدیریت ریسک می‌تواند در برگیرد، ارائه می‌کند. همچنین، این چارچوب در شناسایی و تمرکز بر توسعه فرآیندهای کلیدی، مثل یک زبان ریسک متداول و تعاریفی که به سرتاسر سازمان گسترش می‌یابد، کمک می‌کند؛ و دیدگاه متداول از ریسک و مدیریت ریسک را تسهیل می‌کند. همان گونه که آنتی مایک^۴ استادیار دانشگاه کسب و کار دانشگاه هاروارد در گزارشی با عنوان کشمکش برای تدوین مدیریت ریسک، ریسک و مقررات بیان می‌کند نظریه های فرهنگی به ما نشان می‌دهد که معانی ریسک در سازمان های متفاوت متمایز است، در حالی که تجربه به ما می‌گوید که یک مدل ریسک مشخص در بعضی از زمینه ها کار خواهد کرد و در دیگر زمینه ها کار نمی‌کند (قنبریان، ۱۳۹۳). مدیریت ریسک سازمانی یک فرایند تلفیقی و پیوسته برای مدیریت ریسک‌ها در تمام ابعاد شرکتی - شامل ریسک‌های استراتژیک، مالی، عملیاتی، انطباقی و اعتباری، به منظور کمینه کردن تغییرات عملکرد غیرمنتظره و بیشینه کردن ارزش ذاتی شرکت است. این فرآیند، با طرح نیازهای بنیادی مرتبط با اداره و سیاست‌گذاری‌های شرکت (از جمله اشتباهی ریسک)، داده‌ها و تحلیل‌های ریسک، مدیریت ریسک و نظارت و گزارش عملکرد، به هیئت مدیره و

1 . Kambil
2. Project Management Body of Knowledge
3. Land
4 . Anti-Mike

مدیریت این امکان را می‌دهد تا تصمیمات مربوط به ریسک بازده خود را با آگاهی و اطلاعات بیشتری اتخاذ نمایند
آورد (لام^۱، ۲۰۱۷).

۲-۳- طبقه بندی کنترل های داخلی و اجزای آن

کنترل های داخلی سازمانی شامل:

- ۱) کنترل های داخلی اداری (عملیاتی): کنترل هایی اند که بر صورت های مالی تأثیری ندارند و به منظور دستیابی به اهدافی چون کارایی و سودمندی عملیات و رعایت رویه های مورد نظر مدیریت در تمام قسمت ها و دوایر واحد تجاری استقرار می یابند. اجرای طرح های سازمانی، تفویض اختیارات در معاملات و کنترل های مربوط به عملیات تولید، نمونه هایی از کنترل های داخلی اداری است. کنترل های داخلی اداری نقطه شروعی برای استقرار کنترل های داخلی حسابداری در مورد معاملات است.
 - ۲) کنترل های داخلی حسابداری (مالی): کنترل هایی اند که مستقیماً بر قابلیت اتکای مدارک حسابداری و صورت های مالی اثر دارند و به منظور دستیابی به اهدافی چون حفاظت از دارایی ها، قابلیت اتکای مدارک حسابداری و تهیه صورت های مالی قابل اطمینان استقرار می یابند. به عنوان مثال، جلوگیری از تردد افراد غیر مسئول در محوطه صندوق، کنترل فاکتورهای فروش توسط فردی مستقل از صادرکننده آنها یا تهیه صورت مغایر بانکی توسط کارمندی که مجاز به صدور چک یا مسئول وجه نقد نباشد، نمونه هایی از کنترل های داخلی حسابداری است (اسکندری و عرفی، ۱۳۸۸).
- اجزای تشکیل دهنده کنترل های داخلی؛ الف) محیط کنترلی ب) ارزیابی ریسک ج) فعالیت های کنترلی د) اطلاعات و ارتباطات ه) فعالیت های نظارتی (رابرت و آنت، ۲۰۱۸).
- محیط کنترلی: محیط کنترلی مجموعه ای از استانداردها، فرایندها و ساختارهایی است که مبنایی برای پیاده سازی کنترل داخلی در پهنای سازمان، فراهم می کند.
- ارزیابی ریسک: ارزیابی ریسک فرایندی پویا و مستمر برای شناسایی و ارزیابی ریسک دستیابی به اهداف است. فعالیتهای کنترلی: فعالیتهای کنترلی اقدامات تعیین شده توسط سیاستها و رویه هایی هستند که موجب اطمینان از این میشود که رهنمودهای مدیریت برای کاهش ریسکهای دستیابی به اهداف سازمان به کارگرفته شدهاند.
- اطلاعات و ارتباطات: اطلاعات برای انجام مسئولیت های کنترل داخلی و برای حمایت از دستیابی به اهداف واحد مورد نیاز است. ارتباطات درون سازمانی، به معنای انتقال و انتشار اطلاعات از بالا به پایین، پایین به بالا، عرض و پیرامون واحد است. ارتباطات درون سازمانی، کارکنان را قادر به دریافت این پیام شفاف از جانب مدیریت میکند که مسئولیتهای کنترلی باید با جدیت انجام شوند.

1. Lam
2. Robert & Anette

فعالیت‌های نظارتی: فعالیت‌های نظارتی برای تعیین آن است که آیا هر یک از پنج جزء کنترل داخلی موجود بوده و عمل می‌کنند.

۲-۴- جرم پول شویی

امروز ارتکاب اعمال مجرمانه به شکل‌های گوناگون، یکی از راه‌های نیل به اهداف تعیین شده در اندیشه مادی گرایانه است. برخلاف روزگاران گذشته که در اکثر موارد مجرمین به سبب اضطرار دست به ارتکاب جرم می‌زدند، امروزه ارتکاب جرم به یک صنعت و تجارت تبدیل شده است به گونه‌ای که درآمد برخی سازمان‌های جنایتکار که از ارتکاب جرایمی چون قاچاق مواد مخدر، اسلحه و ... به دست می‌آید از درآمد بسیاری از کشورهای جهان بیشتر است. از این رو، امروزه اغلب مجرمین دارای انگیزه‌های مالی هستند، اما وقتی مجرم از راه ارتکاب جرم، مالی به دست می‌آورد، هنوز خود را در نیل به هدفش کامیاب نمی‌داند و خود را در نیمه راهی پر مخاطره اما امید بخش می‌بیند. در این مرحله آنچه اهمیت دارد، حفظ مال و بهره‌جویی از آن به نحوی است که ماهیت مجرمانه اش کشف نشود تا علاوه بر جلوگیری از توقیف مال توسط مقامات قضایی و انتظامی، وقوع جرم مبنای کشف نشود تا شخص مجرم شناسایی نشده و تحت تعقیب قرار نگیرد. در این مرحله است که تطهیر درآمدهای ناشی از جرم، پا به عرصه وجود می‌گذارد (شیلی و همکاران، ۱۹۹۸).

۲-۵- مفهوم، اهداف جرم انگاری و آراء دکترین در جرم پولشویی

مبادلات غیرقانونی با سرچشمه فساد اجتماعی، به سبب عدم اعتماد متقابل و عدم امکان استفاده از ابزارهای متعارف و قانونی، عموماً به صورت نقدی انجام می‌گیرند که بدین ترتیب نقدینگی هنگفتی پدید می‌آید. این نقدینگی بدین سبب که همواره در معرض خطراتی از قبیل سرقت، معدوم شدن، جلب نمودن نظر مقامات قانونی و منتهی شدن به کشف جرم مبنای وجود دارد، باید به نحوی وارد اقتصاد قانونی گردد. این امر حسب مورد در کشورهای توسعه یافته علیرغم وجود ساز و کارهای کنترلی متعدد توسعه در مبارزه با پولشویی، به سبب کثرت درآمدهای مجرمانه و تنوع زمینه‌های سرمایه‌گذاری و در کشورهای توسعه نیافته، به سبب دشواری‌های مالی که روز به روز بر میزان آن افزوده می‌گردد، صورت می‌پذیرد. اصولاً سرمایه‌های غیرقانونی، برای آنکه وارد حوزه اقتصاد قانونی شوند، به علت اقداماتی که در راستای مبارزه با پولشویی و توقیف درآمدهای غیرقانونی از سوی دولت‌ها صورت می‌گیرد، مسیر پرمخاطره‌ای در پیش رو دارند. از این رو، از روش‌هایی استفاده می‌شود که هم موجب اختفاء منشاء اولیه آنها گردد و هم بهره‌برداری از این سرمایه‌ها تسهیل شود (مقررات شورای پول و اعتبار، ۱۳۸۱).

^۱ جرم مبنای مقدم، جرمی است که در نتیجه ارتکاب آن درآمدی به دست آمده باشد؛ مثلاً سرقت، اختلاس یا کلاهبرداری، به واسطه درآمدی که برای سارق، مختلس و کلاهبردار ایجاد می‌کنند، نسبت به پولشویی جرم مبنای محسوب می‌شوند. بند ۵ ماده ۱ کنوانسیون پولشویی اروپا مصوب ۱۹۹۰ جرم مبنای را به هر جرم جزایی که در نتیجه آن عواید حاصل شوند و ممکن است منشاء پولشویی و جرایم مرتبط با آن قرار گیرند، تعریف کرده است. (Predicat Offence).

۲-۶- بیان مفهوم پولشویی در حقوق ایران

پولشویی یا تطهیر درآمدهای ناشی از جرم، پدیده مجرمانه ای است که در ادبیات حقوقی ایران، کمتر به آن پرداخته شده است. از این رو، در گام نخست باید تعریفی از آن ارائه شود تا براین اساس، ویژگی ها، مراحل و روش های پولشویی شناخته شوند؛ زیرا بدون تبیین و درک مفهوم پولشویی و روش های ارتکاب آن، درانتخاب سیاست جنایی کارا برای مبارزه با آن ناتوان خواهیم بود. هم اکنون به بررسی پدیده پول شویی به عنوان یک جرم می پردازیم؛ لذا همانند هر جرم دیگر درضمن تبیین مفهوم و تعریف، تاریخچه پولشویی و ارکان تشکیل دهنده آن مورد مطالعه قرار می گیرد. پولشویی که به آن تطهیر پول یا پاک نمایی پول نیز گفته می شود، معادل لغوی انگلیسی^۱ است. با شنیدن این واژه، اولین تصویری که به ذهن می رسد این است که پول کثیفی در میان است که احتیاج به شستن و پاک کردن دارد و این برداشت از مفهوم حقوقی آن دور نیست. امروزه در سطح بین المللی، اموالی وجود دارد که به آنها اموال کثیف گفته می شود و حاصل فعالیت های مجرمانه است. این اموال به ۳ دسته تقسیم می شوند (مقررات شواری پول و اعتبار، ۱۳۸۱):

پول های خونی: به پول حاصل از فعالیت بر علیه بشریت مانند تروریسم و قاچاق مواد مخدر اطلاق می شود. پول های سیاه: به پول هایی که از طریق فرار مالیاتی، قاچاق کالا و ارز و بازار زیرزمینی به دست می آید گفته می شود. پول های خاکستری: پول هایی هستند که دور از چشم مأمورین حکومت اخذ می شوند؛ یعنی از طریق رشوه خواری، ارتشاء و فساد مالی به دست می آیند.^۲

۲-۷- پیشینه تجربی

دیوی هان گرانی و همکاران^۳ (۲۰۱۹) در پژوهشی تحت عنوان تأثیر ریسک مدیریت داخلی، خارجی و سازمانی بر عملکرد شرکتهای خرد، کوچک و متوسط با هدف توسعه نقش عوامل داخلی، عوامل خارجی و مدیریت ریسک انجام با ۱۴۰۱ نمونه آماری با استفاده از پرسشنامه پرداختند نتایج یافته ها نشان می دهد که فعالیت بنگاهها در شناسایی و مدیریت ریسک، اهمیت چشمگیری را در عملکردهای عملیاتی کسب و کار ایجاد می کند. ماهادین و همکاران^۴ (۲۰۱۶) تأثیر سیستم کنترل داخلی بر اثربخشی سازمانی در اردن بررسی کرده اند. اثربخشی سازمانی از طریق سه روش مورد بررسی قرار گرفت. توانایی سازمانی برای دستیابی به اهداف خود (رویکرد هدف)، توانایی سازمانی برای کنترل و نگهداری منابع مورد نیاز (رویکرد کنترل منابع) و (رویکرد چندگانه) که با رقابت سازمانی، رضایت شغلی، رضایت مشتری و شکایات مرتبط است. برای رسیدن به اهداف مطالعه، یک چارچوب نظری توسعه داده شد و برخی از فرضیه ها پیشنهاد شده است. سرداری و خلیل زاده (۱۳۹۴)، در مطالعه ای با عنوان نگاهی به پول شویی در بازار سرمایه به این نتیجه دست یافتند که اگر چه تلاش زیادی در جهت مبارزه با جرم پول شویی انجام گرفته است، اما به علت پیچیدگی عملیات پولشویی و گستردگی آثار و تبعات منفی اقتصادی و اجتماعی آن

^۱. Money Laundering.

^۲. صحرانیان، مهدی، ۱۳۸۲، از آل کاپون تا اسکله های جنوب، روزنامه یاس نو، ش ۱۰۷، ص ۷.

3 . Dewi Hanggraeni

4 . Mahadeen

از یک سو و فقدان تحقیق و پژوهش های لازم برای شناسایی این پدیده، به خصوص در کشورهای در حال توسعه، توفیق چندانی به دست نیامده است.

۳- فرضیه‌های پژوهش

مدیریت ریسک سازمانی بر میزان رعایت پول شویی تاثیر دارد.

(۱) محیط کنترلی بر میزان رعایت پول شویی تاثیر دارد.

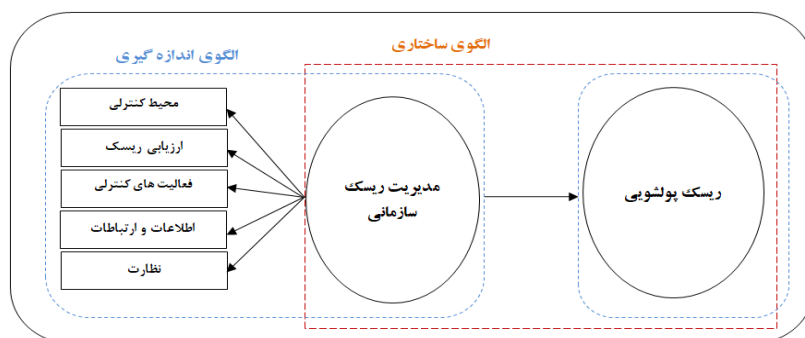
(۲) ارزیابی ریسک بر میزان رعایت پول شویی تاثیر دارد.

(۳) فعالیت های کنترلی بر میزان رعایت پول شویی تاثیر دارد.

(۴) اطلاعات و ارتباطات بر میزان رعایت پول شویی تاثیر دارد.

(۵) میزان نظارت بر میزان رعایت پول شویی تاثیر دارد.

فرضیه‌های تدوین شده و مبانی نظری در ردیابی الگوی پیش بینی ریسک پولشویی مبتنی بر مدیریت ریسک سازمانی، الگوی مفهومی پژوهش به صورت شکل (۱) تدوین شده است:

شکل (۱): الگوی مفهومی پژوهش

۴- روش شناسی

هدف پژوهش حاضر، ارائه الگویی برای پیش بینی ریسک پولشویی از طریق پیش بینی روابط علی میان سازه های مدیریت ریسک سازمانی و ریسک پولشویی است. این پژوهش برحسب هدف، کاربردی و از نظر روش های گردآوری داده ها، توصیفی-تحلیلی از نوع پیمایشی مبتنی بر رویکرد مدل یابی ساختاری می باشد. برای آزمون فرضیه ها به روش مدل سازی معادلات ساختاری، از نسخه ۳.۲.۷ نرم افزار آماری smart-pls استفاده شد. زمانی که حجم مشاهدات اندک است یا توزیع نرمالی ندارد، ترجیح بر به کارگیری نرم افزارهایی نظیر smart-pls است (داوری و رضاده، ۱۳۹۲). مدل مسیر کمترین مجذورات جزئی با دو مجموعه از معادلات ساختاری خطی (مدل درونی یا مدل ساختاری و مدل بیرونی یا مدل اندازه گیری) تعریف می شود. مدل ساختاری، رابطه بین متغیرهای مکنون و مدل اندازه گیری، ارتباط

بین متغیرهای مکنون و نشانگرهای مشاهده شده را معین می کند. همچنین، از روش پرسشنامه آنلاین^۱ و حضوری در مرحله گردآوری اطلاعات و رویکرد مدل سازی معادلات ساختاری مبتنی بر حداقل مربعات جزئی^۲ در مرحله استنتاج استفاده نموده است. در همین راستا در این پژوهش بر اساس روش اختصاصی این مدلسازی (داوری و رضازاده، ۱۳۹۳)، حداکثر مقدار نمونه از ۱۰ برابر بیشترین روابط در بخش ساختاری مطالعه شدند.

نمونه های مورد مطالعه در این پژوهش، شامل مدیران شرکت ها، حسابرسان و اعضای هیات علمی دانشگاه ها (صاحب نظر در حوزه بازار سرمایه، بانکداری و حسابرسی) می باشد. با این توصیفات، مشارکت کنندگانی که دارای تجربه (به عنوان ارائه کننده یا استفاده کننده) فرآیند جرم پول شویی بوده اند از طریق شبکه های اجتماعی به صورت آنلاین اطلاعات جمع آوری شد. در نهایت اطلاعات جمع آوری شده منتهی به پخش پرسشنامه ۱۸۲ شرکت بود که از این تعداد ۲۳ مورد به دلیل عدم کفایت یا صحت داده ها، مردود شناخته شد و تعداد مشاهدات صحیح را به ۱۵۹ مورد رساند. در مورد کفایت حجم نمونه در روش مدل سازی معادلات ساختاری نیز باید گفت، برای کسب نتایج معتبر و قابل تعمیم، طبق نظریه چن^{۳۷} و همکارانش (۲۰۰۳)، حجم نمونه باید نسبت ۱۰ مورد به ازای هر پارامتر برآورد شده باشد. بنتلر و چو (۲۰۰۶) نیز ۵ مورد را به ازای هر پارامتر پیشنهاد کرده اند (هیر و همکاران، ۲۰۰۶، بنتلر و چو، ۲۰۰۶). بنابراین، با توجه به مدل ساختاری این پژوهش، مشاهدات موجود ۱۱۰ مورد به لحاظ آماری کفایت می کند.

در این مطالعه، متغیر مکنون درونزا (ریسک پولشویی) و متغیر مستقل (مدیریت ریسک سازمانی) به روش پرسشنامه استاندارد شده سنجیده شده است. سؤالات این پرسشنامه برگرفته از کوزو و نورتون (۲۰۱۸)، صبری (۲۰۱۸) و مجموعه قانون و مقررات مبارزه با پولشویی در حوزه بازار پول و بازار سرمایه است. به علاوه، برای توسعه و بومی سازی ابزار پژوهش متناسب با محیط کشور و تأیید روایی آن، از نظر استادان دانشگاه و خبرگان بازار سرمایه کشور بهره برده شد. جدول (۱) اطلاعات مربوط به متغیرهای پژوهش را نشان می دهد.

جدول (۱): متغیرهای مدل پژوهش

ردیف	نام متغیر و سازه	نقش	نوع	ساختار	تعداد سوال
۱	مدیریت ریسک سازمانی	مستقل	ادراکی	انعکاسی	۳۴
۱-۱	محیط کنترلی				۱۰
۱-۲	ارزیابی ریسک				۷
۱-۳	فعالیت های کنترلی				۷
۱-۴	اطلاعات و ارتباطات				۶
۱-۵	نظارت				۴
۲	ریسک پولشویی	مکنون	ادراکی	انعکاسی	۲۴

^۱ <https://survey.porsline.ir>

^۲ PLS(Partiallesat square)

۵- یافته‌های پژوهش

در جدول ۲، اطلاعات جمعیت شناختی مربوط به نمونه آماری ارائه شده است. حدود ۷۸ درصد پاسخ‌دهندگان مرد بودند. همچنین، سطح تحصیلات بیش از ۷۰ درصد از پاسخ‌دهندگان کارشناسی ارشد و بالاتر بوده و شایان ذکر است که این دسته از افراد، مشارکت بهتری از حیث قبول پاسخ به پرسشنامه و کیفیت پاسخگویی داشته‌اند.

۵-۱- تحلیل مدل و آزمون فرضیه‌ها

در مدل پژوهش، متغیرها به صورت سازه‌های انعکاسی سطح بالاتر، مدل‌سازی گردید. مراحل کار و روش‌های استفاده شده مطابق جدول (۳) است.

جدول ۳- خلاصه مراحل تحلیل داده‌ها

پایایی شاخص‌ها		پایایی	ارزیابی مدل اندازه‌گیری (اعتبار بیرونی)
آلفای کرونباخ	بررسی تک‌بعدی بودن		
پایایی مرکب			
روایی همگرا (AVE) و تشخیصی		روایی	ارزیابی مدل ساختاری (اعتبار درونی)
معیار فرنل و لاکر	روایی افتراقی		
بررسی اعتبار اشتراک	همبستگی سازه‌ها و هم خطی چندگانه (VIF)		
برآورد ضریب مسیر			ارزیابی مدل ساختاری (اعتبار درونی)
ضریب تعیین (R^2)			
ارتباط پیش‌بین			
واریانس اعتبار اشتراکی			بررسی شاخص‌های کیفیت مدل
واریانس اعتبار حشو			
معیار نیکویی برازش (GOF) و ریشه مجذور میانگین باقیمانده (SRMR)			
بررسی ضرایب معناداری Z مربوط به هر یک از فرضیه‌ها			آزمون فرضیه‌ها

به منظور ارزیابی مدل اندازه‌گیری (مدل بیرونی)، پایایی و روایی سازه‌ها و شاخص‌ها ارزیابی می‌شود. آلفای کرونباخ و پایایی مرکب برای هر یک از سازه‌های مدل بیشتر از ۰/۷ به دست آمد. همچنین، تمام شاخص‌ها از پایایی لازم برخوردار بودند. به منظور بررسی روایی سازه‌های مدل، از روایی همگرا و روایی تشخیصی استفاده شد. معیار متوسط واریانس استخراج شده برای ارزیابی روایی همگرای تمام سازه‌های مدل، بیشتر از ۰/۵ است و با توجه به اینکه جذر میانگین واریانس استخراج شده در قطر ماتریس بیشتر از همبستگی یا سازه با سازه‌های دیگر است، بنابراین ملاک مذکور نیز از حد قابل قبولی برخوردار است. بنابراین، کیفیت سازه‌های مدل از روایی مناسبی برخوردار هستند.

به منظور ارزیابی مدل ساختاری (مدل درونی)، پس از محاسبه ضرایب مسیر، بارهای عاملی و واریانس تبیین شده متغیرها به وسیله دستور الگوریتم PLS، معناداری مسیرها و بارهای عاملی با استفاده از روش بوت استراپ^۱ برای به دست آوردن مقادیر t بررسی می شود.^۲ نتایج معناداری مسیرها در جدول ۵ مشاهده می گردد.

جدول (۴): بررسی کیفیت مدل اندازه گیری

سازه	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	روایی همگرا
محیط کنترلی	۰/۹۴۷	۰/۹۵۱	۰/۶۶۷
ارزیابی ریسک	۰/۸۹۴	۰/۹۰۷	۰/۶۰۵
فعالیت های کنترلی	۰/۹۲۵	۰/۹۳۹	۰/۷۰۳
اطلاعات و ارتباطات	۰/۶۹۱	۰/۶۵۸	۰/۶۱۹
نظارت	۰/۹۴۳	۰/۹۴۳	۰/۸۰۵
ریسک پولشویی	۰/۹۰۳	۰/۹۰۳	۰/۶۱۰

جدول (۵): بررسی روابط بین سازه های پژوهش و معناداری آن ها

مسیر	ضریب مسیر	انحراف معیار	سطح معناداری*	تفسیر
پول شویی → محیط کنترلی	۰/۴۴۴	۰/۱۱۲	۴/۷۰۶	تائید
پول شویی → ارزیابی ریسک	-۰/۱۸۲	۰/۱۲۲	۱/۳۳۴	عدم تائید
پول شویی → فعالیت های کنترلی	-۰/۲۹۱	۰/۱۳۵	۰/۵۱۳	عدم تائید
پول شویی → اطلاعات و ارتباطات	-۱/۴۹۵	۰/۱۶۷	۲/۰۳۱	تائید
پول شویی → نظارت	-۰/۵۴۱	۰/۱۲۲	۰/۹۰۳	عدم تائید

*Sig > 95%

همان طور که در جدول ۵ مشاهده می شود؛ مسیر محیط کنترلی بر پول شویی (میزان رعایت پول شویی) معنادار بوده $t=4/706 > 1/96$ ، از این رو فرضیه اول تائید می شود. مسیر ارزیابی ریسک بر پول شویی معنادار نبوده $t=1/334 < 1/96$ ، از این رو فرضیه دوم رد می شود. مسیر فعالیت های کنترلی بر پول شویی معنادار نبوده $t=0/513 < 1/96$ ، از این رو فرضیه سوم رد می شود. مسیر ارتباطات و اطلاعات بر پول شویی معنادار بوده $t=2/031 > 1/96$ ، از این رو فرضیه چهارم تائید می شود. مسیر نظارت بر پول شویی معنادار نبوده $t=0/903 < 1/96$ ، از این رو فرضیه پنجم رد می شود.

¹ Bootstrapping

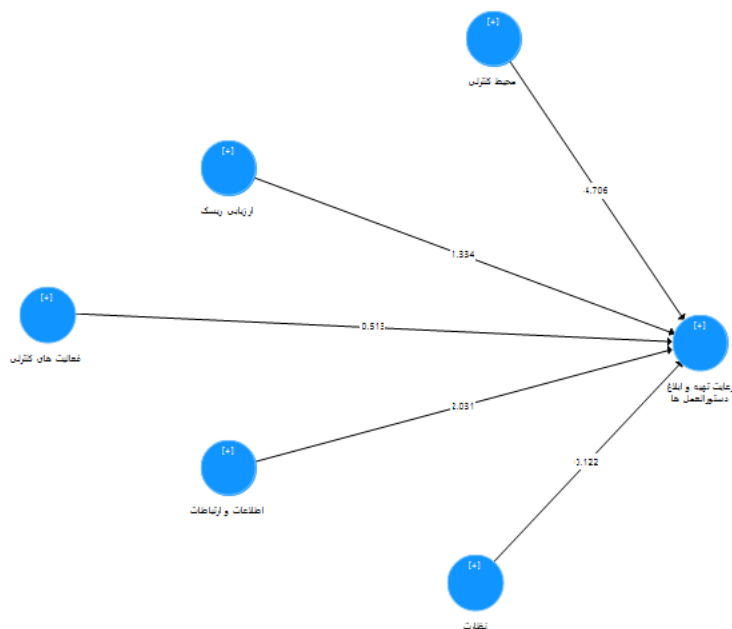
می باشد. در زمانی که اندازه نمونه کوچک و دقت t روشی مناسب برای ایجاد خطاهای استاندارد یا ارزش های Bootstrapping رویکرد^۲ برآوردگرها مطرح باشد، این روش می تواند خطاها را به وسیله روش باز نمونه گیری محاسبه نماید و فاصله اطمینان یا انحراف استاندارد مناسب و پرتوانی را ارائه نماید. همچنین این روش، زمانی که تابع توزیع احتمال برآوردگرها نامشخص یا پیچیده باشد، برای برآورد واریانس برآوردگرها بهره گرفته می شود (عباس زاده و همکاران، ۱۳۹۱).

در مدل‌های اندازه‌گیری و ساختاری مورد بررسی، برای اندازه‌گیری برازش مدل بیرونی از میانگین اشتراک و برای برازندگی مدل ساختاری از ضریب تعیین R^2 استفاده می‌شود. مقدار میانگین اشتراک نشان‌دهنده درصدی از تغییرات شاخص‌ها است که به وسیله سازه متناظر توجیه می‌شود و پژوهش‌گران سطح قابل قبول برای اشتراک آماری را بیشتر از ۰/۵ ذکر کرده‌اند (لی و همکاران، ۲۰۰۸). با توجه به مقادیر R^2 که نشان‌دهنده توانایی مدل در توصیف سازه است، مدل ارائه‌شده برازش مناسبی دارد.

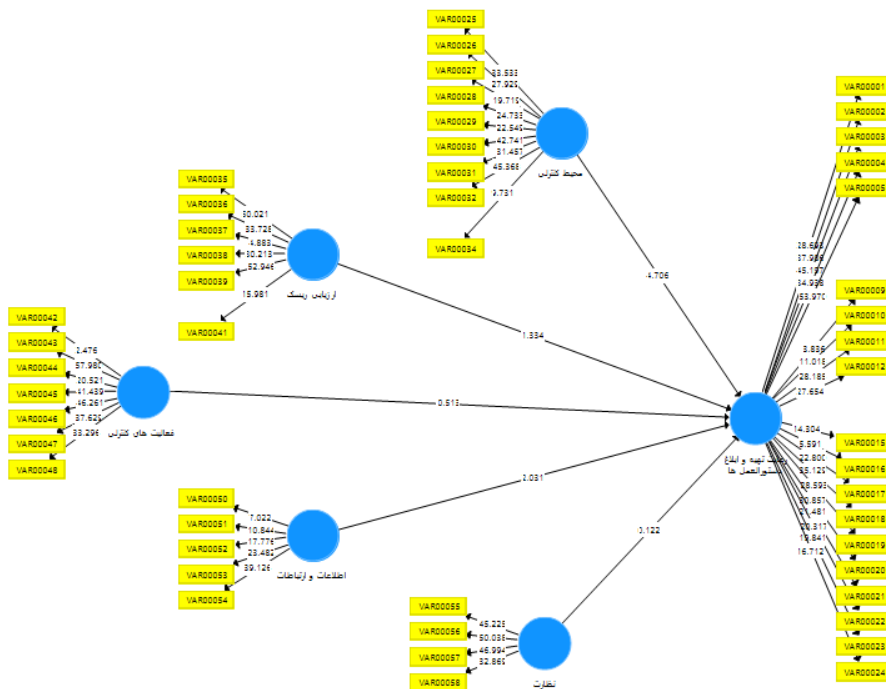
جدول (۴): بررسی کیفیت مدل ساختاری و نیکویی برازش

F ²	R ² adj	R ²	SRMR	مدل / سازه
۰/۰۳۷	۰/۷۴۸	۰/۷۷۳	۰/۱۰۲	محیط کنترلی
۰/۱۸۶				ارزیابی ریسک
۰/۱۹۴				فعالیت‌های کنترلی
۰/۰۳۳				اطلاعات و ارتباطات
۰/۵۵۷				نظارت

در ادامه مدل اصلاح‌شده به صورت زیر خواهد بود:

شکل ۲- مدل ساختاری به همراه آماره‌های t

شکل ۳- نتایج آزمون t مدل اصلاح شده

۶- نتیجه گیری و بحث

پژوهش حاضر یک ساختار جدید مدیریت ریسک سازمانی و ریسک پولشویی با تأکید بر دیدگاه‌های متفاوت را پیشنهاد می‌کند. از این رو، در این پژوهش سازه‌های مختلف مدیریت ریسک سازمانی یعنی (محیط کنترلی، ارزیابی ریسک، فعالیت های کنترلی، اطلاعات و ارتباطات و نظارت) و ریسک پولشویی شناسایی و تحلیل شدند. نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول و چهارم نشان داد که سازه‌های مدیریت ریسک سازمانی شامل محیط کنترلی و اطلاعات و ارتباطات بر ریسک پولشویی تأثیر معناداری دارد. بر اساس مبانی نظری پژوهش و به استناد به نتایج پژوهش‌های انجام شده توسط صبری (۲۰۱۸) و نورتون (۲۰۱۸) می‌توان چنین استنباط نمود که سازمان‌ها برای اینکه از ریسک پولشویی فاصله بگیرند، باید دارای ویژگی‌های مدیریت ریسک سازمانی شامل محیط کنترلی، ارزیابی ریسک، فعالیت های کنترلی، اطلاعات و ارتباطات و نظارت باشند. بنابراین، اگر سازمان‌ها نتوانند به این اطلاعات متکی شوند، احتمال ریسک پولشویی سازمان افزایش خواهد یافت. از این رو، نتایج این فرضیه با نتایج صبری (۲۰۱۸) همسو بوده و مطابق با چارچوب نظری پژوهش می‌باشد.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های دوم، سوم و پنجم نشان داد که سازه‌های ارزیابی ریسک، فعالیت‌های کنترلی و ارتباطات و اطلاعات تأثیر معنی‌داری بر ریسک پولشویی سازمان‌ها ندارد. بر اساس مبانی نظری پژوهش و به استناد به نتایج پژوهش‌های انجام‌شده توسط صبری (۲۰۱۸) و نورتون (۲۰۱۸)، می‌توان چنین استنباط نمود که سازه‌های مدیریت ریسک سازمانی (ارزیابی ریسک، فعالیت‌های کنترلی و ارتباطات و اطلاعات) بر روی ریسک پولشویی اثر می‌گذارد. از این‌رو، نتایج فرضیه‌های دوم، سوم و پنجم با نتایج پژوهش صبری (۲۰۱۸) و نورتون (۲۰۱۸) همسو نبوده و مطابق با چارچوب نظری پژوهش نیست.

یافته‌های پژوهش گویای آن است که برخی سازه‌های مدیریت ریسک سازمانی (محیط کنترلی و فعالیت‌های کنترلی) بر ریسک پولشویی سازمان‌ها موثراند، لذا در مورد اهمیت مدیریت ریسک سازمانی بر ریسک پولشویی سازمان‌ها و ایجاد محیط شفاف در سطح سازمان‌ها و همچنین، ایجاد محیط شفاف اطلاعاتی و اتخاذ تصمیم بهینه مدیران، سرمایه‌گذاران به صاحب‌نظران و کلیه ذینفعان پیشنهاد می‌شود تدابیری بیندیشند. چون کنترل و تقلیل ریسک پولشویی با تکیه بر ابعاد مدیریت ریسک سازمانی امکان‌پذیر است. طبق نتایج پژوهش ریسک پولشویی سازمان‌ها تحت تأثیر این دو سازه مدیریت ریسک سازمانی قرار می‌گیرد. به عبارتی، می‌توان سازه‌های محیط کنترلی و اطلاعات را عامل کاهش ریسک پولشویی سازمان‌ها دانست. از این‌رو، به مدیران، سرمایه‌گذاران بالفعل، بالقوه و سایر ذینفعان پیشنهاد می‌شود که توجه بیشتری به بحث مدیریت ریسک سازمانی داشته باشند و آن را در مدل‌های تصمیم‌گیری خود لحاظ نمایند زیرا این سازه می‌تواند مبنایی برای تصمیم‌گیری آن‌ها در کنترل و تقلیل ریسک پولشویی باشد و آن را در مدل‌های تصمیم‌گیری خود لحاظ نمایند زیرا مدیریت ریسک سازمانی می‌تواند مبنایی برای تصمیم‌گیری آن‌ها در کنترل ریسک پولشویی باشد.

فهرست منابع

- * اسکندری، حمید و عرفی، حمیدرضا، (۱۳۸۸)، اصول حسابرسی ۱، انتشارات اصلانی آزاد، محمد، ۱۳۸۷، مدیریت ریسک بنگاه چگونه ایجاد ارزش می‌کند؟ روزنامه دنیای اقتصاد، شماره ۱۵۹۴.
- * خاکی، غلامرضا. ۱۳۹۰. روش تحقیق با رویکردی به پایان‌نامه نویسی، چاپ هشتم، تهران، انتشارات بازتاب.
- * داوری، علی، رضازاده. آر.ش. ۱۳۹۳. مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار PLS، چاپ دوم، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی.
- * سیدعباس زاده، محمد، امانی ساری لگلو، جواد، خضری آذر، همین. پاشوی. قاسم. ۱۳۹۳. مقدمه ای بر مدل‌سازی معادلات ساختاری به روش PLS و کاربرد آن در علوم رفتاری، چاپ اول، انتشارات دانشگاه ارومیه.
- * عسگرنژاد نوری، باقر و امکانی، پریسا، (۱۳۹۶)، تأثیر مدیریت اثربخش ریسک در عملکرد مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران: نقش واسطه‌ای سرمایه‌فکری و اهرم مالی، فصلنامه مدیریت دارایی و تأمین مالی، سال پنجم، شماره دوم، شماره پیاپی (۷۱)، تابستان، صص ۹۳-۱۱۲.
- * قانون الحاق به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با قاچاق مواد مخدر و داروهای روانگردان ۱۹۸۸ وین مصوب ۱۳۷۰.

- * قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱.
- * قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء، اختلاس و کلاهبرداری مصوب ۱۳۶۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام.
- * قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵.
- * قنبریان، رضا، (۱۳۹۳)، چارچوب های مدیریت ریسک، دانشنامه مدیریت ریسک، مجله حسابداری، مرداد ماه، صص ۳۰-۳۳.
- * مقررات شورای پول و اعتبار در خصوص پیشگیری از پولشویی در مؤسسات مالی، مصوب ۱۳۸۱.
- * قانون نمونه سازمان ملل متحد در خصوص مبارزه با پولشویی تهیه شده توسط دفتر مواد مخدر و پیشگیری از جرم سازمان ملل متحد ۱۹۹۹.
- * Beasley, Mark, & Frigo, Mark, Frigo, (2019), "Strategic Risk Management: Creating And Protecting Value" Strategic Finance; Vol. 88 Issue 11.
- * Chin, W. W., Marcolin, B.L., and Newsted, P.R., (2003). A partial least squares latent variable modeling approach for measuring interaction effects: Results from a Monte Carlo simulation study and an electronic-mail emotion/adoption study, Information systems research, 14(2), PP: 189-217.
- * Dewi Hanggraeni 1,*, Beata ´ Slusarczyk 2,3, Liyu Adhi Kasari Sulung 1 and Athor Subroto. The Impact of Internal, External and Enterprise Risk Management on the Performance of Micro, Small and Medium Enterprises. April 2019; Published.
- * Frigo, Mark L, & Anderson, Richard, (2019), Risk management frameworks: adapt, Don't Adopt, Strategic Finance, January, pp. 49-53.
- * Kambil, Ait, (2019), "The Value Killers Revisited: A Risk Management Study," Deloitte LIP.
- * - Mercelline Nafula, Waswa, & Joshua Matanda, Wepukhulu, (2018), Effect of usage of derivative financial Instruments on financial Performance of non-financial firms listed at the Nairobi Securities exchange, Kenya, International Journal of Finance and Accounting, Vol.3, Issue 2, pp. 1 – 18.
- * Norton, S, (2018), Suspicion of money laundering reporting obligations: Auditor compliance, or sceptical failure to engage?, Critical Perspectives on Accounting 50, 56–66.
- * Otuya, SUNDAY, & Ofeimun, GODWIN, (2017), Effects of Board Globalizing on Financial Performance of Banks in Nigeria International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences Vol. 7, No. 4, October, pp. 1–10.
- * Panayiotis C. Andreou, & Terry Harris, Dennis Philip, (2018), Measuring Firms' Market Orientation Using Textual Analysis of 10-K Filings.
- * Peixoto, Joel, & Tereso, Alen, & Fernandes, Guly, & Almeida, Rao, (2018), Project Risk Management Methodology: A Case Study of an Electric Energy Organization, Procedia Technology, Volume 16, pp. 1096-1105.
- * Peter Gill, Adam Edwards. Transnational organized crime, First publication, London, Routledge, 2003, P.208.
- * Pritchard, Carl, (2018), Risk Management Concepts and Guidance, Second Edition, Virginia, ESI International.
- * Robert, Kaplan, & Anette, Mikes, (2018), "Managing Risks-A New Framework", Harvard Business Review, June.
- * Robert, Kaplan, & Anette, Mikes, (2018), "Managing Risks-A New Framework", Harvard Business Review, June.
- * Sabry, St (2018), Towards a Proactive Role of Internal Auditors in Anti-Money Laundry Compliance Review: An Egyptian Perspective, Research Journal of Finance and Accounting, Vol.9, No.6.

- * Cees Schaap, Fighting Money laundering, published By Kluwer Law International Ltd. London. First published, 1998, p1
- * Mahadeen, B., Al-Dmour, R. H., Obeidat, B. Y., & Tarhini, A. (2016). Examining the effect of the Organization's Internal Control System on Organizational Effectiveness: A Jordanian empirical study. *International Journal of Business Administration*, 7(6), 22-41
- * Shelley ,Louis, "Crime and Corruption In Digital Age", *Journal of International Affair*, Spring 1998 ,51 ,p.235.

The role of organizational risk management in the money laundering risk of organizations

Saeed Amiri

PhD student in Accounting, Bonab Branch, Islamic Azad University, Bonab, Iran
Ameeri90@yahoo.com

Rasool Abdi

Assistant Professor, Department of Accounting, Bonab Branch, Islamic Azad University, Bonab, Iran
(Corresponding Author)
abdi_rasool@yahoo.com

Asgar Pakmaram

Associate Professor, Department of Accounting, Bonab Branch, Islamic Azad University, Bonab, Iran
pakmaram@gmail.com

Yaqub Aghdam Mazraeh

Assistant Professor, Department of Accounting, Sufi Branch, Islamic Azad University, Sufis, Iran
aghdam.acc@gmail.com

Abstract

Money laundering is an illegal activity in which the proceeds of wrongdoing enter the global economy and gain legal legitimacy. The effects of money laundering on the economy can be mitigated by planning programs and solutions. This phenomenon causes serious damage to a country's economy in the long run, and the existence of money laundering in a country's economy indicates a structural weakness in that country's economy. Therefore, the purpose of this study is to predict the causal relationships between organizational risk management structures (control environment, risk assessment, control activities, information and communication and monitoring) and money laundering risk of organizations. The statistical population of this study includes company managers, auditors and faculty members of universities (experts in the field of capital market, banking and auditing) and a standard questionnaire was used to collect data. After performing the reliability and validity tests of the sample data, the relevant analyzes were performed based on the structural equation modeling approach. The results showed that money laundering risk of organizations is affected by organizational risk management structures (control environment and information and communication).

Keywords: Organizational risk management, money laundering risk, money market, capital market

